



EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 16.5.2007
KOM(2007) 249 galutinis

2007/0094 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTVYA

kuria numatomos sankcijos nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams

(pateikta Komisijos)

{SEK(2007) 596}

{SEK(2007) 603}

{SEK(2007) 604}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1) Pasiūlymo aplinkybės

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Šis pasiūlymas yra ES pastangų parengti visaapimančią migracijos politiką dalis. 2007 m. rugsėjo mėn. Komisija, remdamasi 2005 m. gruodžio mėn. politikos planu¹, ketina pateikti pirmąjį pasiūlymą dėl teisėtos migracijos.

Vienas iš veiksnių, skatinančių neteisėtą imigraciją į ES, yra galimybė rasti darbą. Šiuo pasiūlymu siekiama sumažinti šį traukos veiksnių sutelkiant dėmesį į nelegaliai ES esančių trečiųjų šalių piliečių darbą. Remiantis valstybėse narėse galiojančiomis priemonėmis, siekiama užtikrinti, kad visos valstybės narės minėtų trečiųjų šalių piliečių darbdaviams nustatytų panašias sankcijas ir jas veiksmingai taikytų.

Šių priemonių pasiūlymą Komisija pateikė 2006 m. liepos mėn. komunikate dėl politikos prioritetų kovojant su nelegalia trečiųjų šalių piliečių imigracija². 2006 m. gruodžio mėn. Europos Vadovų Taryba pritarė šiam siūlymui ir paragino Komisiją pateikti pasiūlymus.

- **Bendrosios aplinkybės**

Nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbas (toliau – neteisėtas darbas) vyksta dėl to, kad migrantai ieško geresnio gyvenimo ir tenkina paklausą, kurią sukuria darbdaviai, norintys pasinaudoti žemos kvalifikacijos, menkai apmokamus darbus atliekančiais darbuotojais. Reiškinių mastą perteikti skaičiais sunku: nelegaliai ES esančių trečiųjų šalių piliečių skaičiaus įvertis yra nuo 4,5 mln. iki 8 mln. Neteisėtas darbas sutelktas tam tikruose sektoriuose: statyba, žemės ūkis, valymo paslaugos, viešbučiai ir (arba) viešasis maitinimas.

Viena vertus, dėl neteisėto darbo, kuris veikia kaip neteisėtos imigracijos traukos veiksnys, taip pat kaip ir dėl nuslėpto ES piliečių darbo, nukentėję finansai, gali sumažėti darbo užmokestis ir pablogėti darbo sąlygos, gali būti iškreipiama įmonių konkurencija, o nelegaliai dirbantys darbuotojai negali pasinaudoti nuo įmokų priklausančiu sveikatos draudimu ir teise į pensiją. Kita vertus, nelegaliai dirbantys trečiųjų šalių piliečiai yra dar nepalankesnėje padėtyje, nes jeigu jie sulaikomi, tikėtina, kad jie bus grąžinti į savo kilmės šalį.

Šis pasiūlymas yra susijęs su imigracijos politika, o ne su darbo arba socialine politika. Remiantis šiuo pasiūlymu, sankcijos bus taikomos darbdaviui, o ne nelegaliai dirbantiems trečiųjų šalių piliečiams (tačiau remiantis 2005 m. Komisijos pasiūlymu dėl direktyvos, reglamentuojančios grąžinimą, paprastai valstybių narių būtų reikalaujama priimti sprendimą grąžinti nelegaliai esančius trečiųjų šalių piliečius).

¹ COM (2005) 669.

² COM (2006) 402.

- **Pasiūlymo srityje galiojančios nuostatos**

1995 m. gruodžio 22 d. Tarybos rekomendacijoje dėl kovos su nelegalia imigracija ir nelegaliu darbu priemonių suderinimo³ numatyta, kad užsienio šalių piliečius įdarbinti norintys darbdaviai turėtų būti skatinami tikrinti jų leidimus gyventi arba dirbti, ir kad nelegaliai esančių užsienio šalių piliečių darbdaviui būtų taikomos sankcijos. 1996 m. rugsėjo 27 d. Tarybos rekomendacijoje dėl kovos su neteisėtu trečiųjų šalių piliečių įdarbinimu⁴ numatyta, kad būtinų leidimų neturinčių trečiųjų šalių piliečių įdarbinimas yra draudžiamas, ir kad turėtų būti skiriamos baudžiamosios sankcijos ir (arba) administracinės nuobaudos. Šiuo minėtomis rekomendacijomis grindžiamu pasiūlymu valstybių narių reikalaujama drausti neteisėtą darbą, numatyti sankcijas ir reikalauti darbdavių imtis prevencinių priemonių ir kitų kontrolės veiksmų.

Į ES politikos sritį, skirtą kovoti su neteisėta imigracija, įtrauktos nuostatos dėl kovos su prekyba žmonėmis ir neteisėtu žmonių gabenimu kertant valstybių sienas. Pamatiniame sprendimu dėl kovos su prekyba žmonėmis⁵ prekyba žmonėmis jų darbo arba seksualinio išnaudojimo tikslais yra apibrėžiama kaip nusikaltimas ir suvienodinamos bausmės. Pagal šį pasiūlymą neteisėtas darbas taip pat galėtų būti laikomas sunkesniu prekybos žmonėmis nusikaltimu, jeigu tenkinamos pamatinio sprendimo sąlygos, įskaitant prievartos arba apgaulės panaudojimą žmonių darbo išnaudojimo tikslais. Tačiau šiame pasiūlyme apžvelgiama padėtis, kuriai nebūdinga prievarta arba apgaulė.

2002 m. direktyvoje⁶ ir prie jos pridedamame pamatiniame sprendime⁷, susijusiuose su neteisėtu žmonių gabenimu, apibrėžiami padėjimo nelegaliai atvykti, keliauti bei gyventi nusikaltimai ir suvienodinamos bausmės. Negalima atmesti galimybės, kad neteisėtas darbas gali būti susietas su padėjimu atvykti ir (arba) gyventi, tačiau šis pasiūlymas taip pat apima darbdavius, niekaip nesusijusius su nelegaliai dirbančių trečiųjų šalių piliečių atvykimu arba apsigyvenimu.

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir tikslais**

Nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbas yra didesnės nuslėpto darbo problemos dalis, t. y. bet kokio pobūdžio apmokama veikla, kuri savo esme nėra nusižengimas įstatymui, tačiau nėra įteisinta⁸. Nuslėptas darbas ir kiti susiję aspektai yra susiję ir su ES piliečiais, ne tik su trečiųjų šalių piliečiais, todėl 2007 m. rudenį Komisija šia tema parengs komunikatą.

Pagal šį pasiūlymą numatomos priemonės yra suderintos su politika ir veiksmais Bendrijos lygmeniu užkirsti kelią ir kovoti su mokesčių sukčiavimu ir juos remia.

Šis pasiūlymas suderintas su pagrindinėmis teisėmis. Juo nedaromas poveikis trečiųjų

³ OL C 5, 1996 1 10, p. 1.

⁴ OL C 304, 1996 10 14, p. 1.

⁵ OL L 203, 2002 8 1, p. 1.

⁶ OL L 328, 2002 12 5, p. 17.

⁷ OL L 328, 2002 12 5, p. 1.

⁸ COM (98) 219.

šalių piliečių kaip darbuotojų teisėms, pavyzdžiui, teisei stoti į profesines sąjungas, dalyvauti kolektyvinėse derybose bei naudotis jų teikiamais privalumais ir dirbti sveikatos ir saugos standartus atitinkančiomis sąlygomis. Dėl pažeidimo, už kurį atsakingais gali būti laikomi darbdaviai, būtina pažymėti, kad remiantis šiuo pasiūlymu, darbdavys, tikrinantis būsimų darbuotojų dokumentus, nebus laikomas atsakingu, pavyzdžiui, jeigu išaiškės, kad tie dokumentai yra padirbti. Baudžiamosios sankcijos taikomos tik sunkiais atvejais, kai baudžiamoji sankcija yra proporcinga pažeidimo mastui arba sunkumui. Asmens duomenys, kuriuos darbdaviai ir valdžios institucijos turi tvarkyti įgyvendindami šį pasiūlymą, turės būti tvarkomi remiantis Direktyva 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis⁹.

2)

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultacijų metodai, pagrindiniai tiriamieji sektoriai ir bendras respondentų apibūdinimas

Surengti susitikimai su Europos profesinių sąjungų konfederacija ir Europos pramonės ir darbdavių konfederacijų sąjunga (Business Europe). Su valstybėmis narėmis konsultuotasi Komisijos Imigracijos ir prieglobsčio komitete.

Pasiūlymo rengimui naudingi buvo seminarai ir praktiniai užsiėmimai, subūrę socialinių partnerių atstovus ir kitas NVO. Atliekant Komisijos užsakytą išorės tyrimą poveikio vertinimui paremti, naudojant klausimynus ir rengiant apklausas toliau vyko konsultacijos su valstybėmis narėmis (įskaitant jų teisėsaugos įstaigas), profesinėmis sąjungomis bei darbdavių organizacijoms ir NVO.

Atsakymų santrauka, ir kaip į juos buvo atsižvelgta

Komisija atkreipė dėmesį į pastabas, susijusias su 2006 m. liepos mėn. komunikatu.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Nepriklausomo tyrimo neprireikė.

- **Poveikio vertinimas**

Poveikio vertinime apsvaistytos šios galimybės:

Galimybė Nr. 1: Status quo. Nors dauguma (beveik visos) valstybės narės jau yra numačiusios sankcijas darbdaviams ir prevencines priemones, jos nebuvo veiksmingos. Ši galimybė nesukurtų vienodų sąlygų, o padėtis galbūt netgi pablogėtų, nes skirtumai tarp valstybių narių galbūt dar labiau padidėtų. Dabartinių sankcijų lygmuo gali būti toks žemas, kad neatsvertų neteisėto darbo ekonominio pranašumo. Darbdaviams, trečiosioms šalims ir trečiųjų šalių piliečiams nebūtų leista aiškiai suprasti, kad mažinamos spragos, leidžiančios išvengti sankcijų.

⁹ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

Galimybė Nr. 2: Nelegaliai esančius trečiųjų šalių piliečius įdarbinantiems darbdaviams visoje ES taikomos suderintos sankcijos, kurių vykdymo išipareigojimą prisiima valstybės narės (išipareigojimas atlikti tam tikrą skaičių darbo vietų tikrinimą). Ši galimybė sumažintų teisės aktų įvairovę ir jų vykdymo skirtumus bei sukurtų vienodas sąlygas. Minimalus darbdaviams taikomų sankcijų lygmuo būtų paaugštintas keliose valstybėse narėse, o tai sustiprintų atgrasymą. Pagerinus sankcijų vykdymą, tikėtina, kad būtų sumažintas neteisėtas darbas.

Galimybė Nr. 3: Suderintos prevencinės priemonės: visoje ES bendri reikalavimai darbdaviams padaryti atitinkamų dokumentų (leidimo gyventi) kopijas ir informuoti kompetentingas nacionalines institucijas. Ši galimybė padėtų sumažinti neteisėtą darbą, nes darbdaviai pačioje pradžioje galėtų nustatyti, ar potencialus darbuotojas turi teisę dirbti. Darbdaviams tektų minimali papildoma našta; keliose valstybėse narėse darbdavių jau reikalaujama tikrinti dokumentus. Būtų skatinamos vienodos sąlygos, nes visoje ES būtų laikomasi vienodos tvarkos. Tačiau galėtų išaugti su asmens tapatybe susijęs sukčiavimas ir dokumentų klastojimas. Turėtų būti užtikrinta duomenų apsauga.

Galimybė Nr. 4: Suderintos sankcijos darbdaviams ir prevencinės priemonės (t. y. 2 ir 3 galimybės). Remiantis šia galimybe, 2 ir 3 galimybių teigiamas poveikis būtų abipusiškai sustiprintas ir leista aiškiau suprasti apie ES išipareigojimą kovoti su neteisėtu darbu.

Galimybė Nr. 5: Visuomenės informuotumo apie nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbo pasekmes didinimas visoje ES. Šiai galimybei įgyvendinti nereikėtų didelių išteklių, o poveikis taisyklių laikymuisi būtų teigiamas, tačiau nedidelis ir laikinas. Tačiau vidutinės trukmės arba ilgalaikio neteisėto darbo sumažinimo nebūtų pasiekta. Darbdaviai jau dabar supranta neigiamas neteisėto darbo pasekmes.

Galimybė Nr. 6: Valstybių narių gerosios praktikos apie sankcijų darbdaviams įgyvendinimą nustatymas ir dalijimasis. Visos suinteresuotosios šalys laikosi nuomonės, kad būtinas geresnis vykdymas, o ši galimybė padidintų teisėsaugos įstaigų pajėgumus ir kartu veiksmingumą. Tačiau tikrinimams skiriami išteklių toliau priklausytų nuo valstybių narių. Indėlis kuriant vienodas sąlygas būtų ribotas, nes sankcijos ir prevencinės priemonės toliau liktų nevienodos arba būtų dar įvairesnės.

Lyginant galimybes bei jų poveikį ir atsižvelgiant į valstybių narių ir suinteresuotųjų šalių požiūrį, pirmenybė teikiama 4 ir 6 galimybių deriniui. Siekiant sustiprinti siūlomas naujas priemones, jos turėtų būti papildytos darbdaviams (visų pirma individualioms įmonėms ir mažoms bei vidutinėms įmonėms) skirta informuotumo didinimo kampanija. Šiame pasiūlyme aptariama 4 galimybė, o 6 galimybė ir papildoma informuotumo didinimo kampanija atsispindi pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente.

3) Teisiniai pasiūlymo aspektai

- **Siūlomų veikslių santrauka**

Pasiūlymu numatoma bendrai drausti nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbą. Už pažeidimus būtų taikomos sankcijos (kurios gali būti administracinio pobūdžio) baudų forma, o įmonėms būtų galima taikyti kitas priemones, įskaitant atimtą teisę

gauti valstybės subsidijas arba jų susigrąžinimą. Už rimtus pažeidimus būtų taikomos baudžiamosios sankcijos.

Siekiant užtikrinti draudimo veiksmingumą, darbdaviai, prieš įdarbindami trečiųjų šalių piliečius, privalėtų atlikti tam tikrus patikrinimus, skundų pateikimo tvarka būtų supaprastinta, o valstybių narių turėtų būti reikalaujama atlikti tam tikrą skaičių patikrinimų.

Šia direktyva numatomos griežtesnės sankcijos ir didesni vykdymo įsipareigojimai, susiję su nelegaliai esančiais trečiųjų šalių piliečiais, palyginti su dabartinėmis sankcijomis, taikomomis pagal esamas Bendrijos priemones, ypač susijusias su paslaugų teikimu ES piliečiams ir teisėtai esančiais trečiųjų šalių piliečiais, yra pateisinami atsižvelgiant į šios direktyvos tikslą ir nediskriminacinio pobūdžio skirtingą statusą turinčių nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu.

- **Teisinis pagrindas**

Šios direktyvos nuostatomis siekiama sumažinti neteisėtą imigraciją į ES. Todėl tinkamas teisinis pagrindas yra EB sutarties 63 straipsnio 3 dalies b punktas.

Minėtas teisinis pagrindas neapima priemonių, susijusių su teisėtai ES esančiais trečiųjų šalių piliečiais, kurie įsidarbindami pažeidžia savo gyventojų statusą, pavyzdžiui studentai iš trečiųjų šalių, dirbantys daugiau valandų, negu leidžiama. Todėl šiuo pasiūlymu nesiekama išspręsti tokių klausimų, nors jie yra svarbūs mažinant darbo traukos veiksnį.

- **Subsidiarumo principas**

Subsidiarumo principas taikomas tiek, kiek pasiūlymas nepriklauso išimtinai Bendrijos kompetencijai.

Valstybės narės negali tinkamai įgyvendinti pasiūlymo tikslų dėl šios (-ų) priežasties (-čių).

Jeigu valstybės narės veikia savarankiškai, kyla pavojus, kad skirtingose valstybėse narėse sankcijos ir jų vykdymo lygmuo smarkiai skirsis. Tai galėtų iškreipti konkurenciją bendrojoje rinkoje ir paskatinti nelegaliai esančius trečiųjų šalių piliečius persikelti į valstybes nares, kuriose sankcijos ne tokios griežtos, o jų vykdymo lygmuo – žemesnis.

Bendrijos veiksmis bus galima geriau pasiekti pasiūlymo tikslus dėl šios (-ų) priežasties (-čių).

Vidinių sienų neturinčioje erdvėje būtina imtis bendrų veiksmų kovoti su neteisėta imigracija. Tai pasakytina ne tik apie bendras sienas, bet ir apie veiksmus, skirtus mažinti traukos veiksnius. Bendrijos veiksmis bus veiksmingesni mažinant darbo traukos veiksnį. Nustačius bendrą darbdaviams taikomų sankcijų minimalų lygmenį bus užtikrinta, kad 1) visose valstybėse narėse pakankamai griežtos sankcijos turės atgrasymo poveikį, 2) kad sankcijos nebus tokios skirtingos, kad paskatintų nelegaliai esančius trečiųjų šalių piliečius persikelti į kitas valstybes nares, ir 3) kad visoje ES bus vienodos verslo sąlygos.

Pasiūlymu numatomas tik minimalus derinimo lygmuo.

Todėl pasiūlymas atitinka subsidiarumo principą.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka proporcingumo principą dėl šios (-ių) priežasties (-čių).

Pasirinkta priemonė yra direktyva, o tai suteikia valstybėms narėms didelį lankstumą ją įgyvendinant. Remiantis EB sutarties 63 straipsnio priešpaskutine pastraipa, nustatytos priemonės neužkerta kelio jokiai valstybei narei atitinkamose srityse išlaikyti arba nustatyti nacionalinių nuostatų, suderinamų su Sutartimi ir tarptautiniais susitarimais.

Direktyvos įgyvendinimui gali būti reikalinga tam tikra papildoma finansinė ir administracinė našta, teksianti valstybių narių vyriausybėms ir vietinei valdžiai, kad būtų parengta būtina vykdymo strategija ir atliekamas būtinas minimalus tikrinimų skaičius. Be to, papildoma našta minėtoms valdžios institucijoms gali tekti dėl išaugusio administracinių ir baudžiamųjų bylų skaičiaus. Ši padidėjusi našta vis dėlto apsiriboja tuo, kas yra būtina užtikrinti pasiūlymo veiksmingumą.

Ekonominės veiklos vykdytojams tenkanti našta yra atliekami tikrinimai prieš įdarbinant trečiosios šalies pilietį, kompetentingų institucijų informavimas ir įrašų saugojimas. Ši našta yra proporcinga pasiūlymo tikslui.

- **Pasirinkta priemonė**

Siūlomos priemonės: direktyva.

Kitos priemonės nėra laikomos tinkamomis dėl šios (-ių) priežasties (-čių).

Tokiam veiksmui direktyva yra tinkama priemonė, nes ja numatomi privalomi minimalūs standartai, tačiau valstybėms narėms paliekama teisė lanksčiai įtraukti direktyvą į nacionalinę teisę ir įgyvendinimo praktiką.

4) POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturi jokio poveikio ES biudžetui.

5) PAPILDOMA INFORMACIJA

- **Persvarstymo, pakeitimo, laikino galiojimo sąlyga**

Į pasiūlymą įtraukta persvarstymo išlyga.

- **Atitikmenų lentelė**

Valstybės narės privalo Komisijai pateikti direktyvą perkeliančių nacionalinių teisės aktų tekstus ir tų nuostatų bei šios direktyvos atitikmenų lentelę.

- **Išsamus pasiūlymo paaiškinimas**

1 ir 2 straipsniai

Pasiūlymas neapima ES piliečių, įskaitant tu, kurių teisę dirbti konkrečioje valstybėje narėje riboja pereinamojo laikotarpio priemonės.

Darbdavio sąvoka apima ne tik fizinius arba juridinius asmenis, kurie vykdydami verslo veiklą įdarbina kitus asmenis, bet ir privačius asmenis, galinčius įdarbinti, pavyzdžiui, namų tvarkytojus. Siekiant sumažinti neteisėto darbo traukos veiksnį, netikslinga neįtraukti atskirų darbdavių.

3 straipsnis

Pagrindinė pasiūlymo nuostata yra drausti trečiųjų šalių piliečių, neturinčių teisės gyventi ES, darbą.

4 ir 5 straipsniai

Prieš įdarbindami trečiosios šalies piliečius, darbdaviai turėtų tikrinti, ar jie turi leidimą gyventi arba kitą leidimą būti šalyje. Įmonės arba juridiniai asmenys (pavyzdžiui, registruotos pelno nesiekiančios asociacijos) būtų įpareigoti informuoti kompetentingas nacionalines valdžios institucijas. Darbdaviams, galintiems įrodyti, kad šiuos įsipareigojimus įvykdė, sankcijos nebūtų taikomos.

Visiškai netikslinga reikalauti, kad darbdaviai nustatytų, kurie dokumentai yra suklastoti. 2006 m. liepos mėn. Komisijos komunikate nurodyta, kad turi būti parengtos bendros gairės dėl minimalių saugumo standartų, ypač dėl dokumentų, įskaitant leidimus gyventi, išdavimo tvarkos. Tačiau darbdaviai neturėtų išvengti atsakomybės, kai pastebi akivaizdžiai netinkamus dokumentus (pavyzdžiui, kai akivaizdu, kad dokumente nuotrauka yra ne būsimo darbuotojo, arba kai akivaizdu, kad dokumentas suklastotas).

6 straipsnis

Pažeidimus padariusiems darbdaviams būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios sankcijos, kurios gali būti administracinio pobūdžio. Sankcijos už kiekvieną pažeidimą turėtų apimti baudas ir trečiosios šalies piliečio gražinimo į kilmės šalį išlaidas.

Šiuo pasiūlymu nenumatoma, kad aptariamiesiems trečiųjų šalių piliečiams būtų taikomos sankcijos. Komisija pateikė atskirą direktyvos¹⁰ pasiūlymą, kuriuo valstybių narių būtų reikalaujama priimti sprendimą gražinti bet kurį nelegaliai esantį trečiosios šalies pilietį.

7 straipsnis

Darbdavių būtų reikalaujama sumokėti bet kokį nesumokėtą atlygį nelegaliai dirbantiems trečiųjų šalių piliečiams, o valstybių narių nustatyti tvarką, užtikrinančią,

¹⁰ COM (2005) 391.

kad trečiųjų šalių piliečiams, net ir išvykus iš valstybės narės, būtų sumokėtas jų atlygis.

8 straipsnis

Įmonėms būtų taikomos kitos priemonės, įskaitant atimamą teisę gauti viešąsias išmokas, subsidijas (įskaitant valstybių narių administruojamą ES finansavimą) ir dalyvauti viešųjų pirkimų konkursuose. Turėtų būti sudaryta galimybė susigrąžinti per ankstesnius 12 mėnesių darbdaviui skirtas valstybės subsidijas, įskaitant valstybių narių administruojamą ES finansavimą. Tokia pati galimybė pagal finansinį reglamentą sudaryta tiesiogiai Komisijos valdomam ES finansavimui.

9 straipsnis

Jeigu finansinė bauda negali būti išieškota iš subrangovo, turėtų būti numatyta galimybė ją išieškoti iš kitų rangovų subrangos darbų grandinėje, įskaitant ir pagrindinį rangovą.

10 ir 11 straipsniai

Norint atgrasyti kai kuriuos darbdavius, administracinių baudų ir kitų priemonių gali nepakakti. Todėl valstybių narių turėtų būti reikalaujama numatyti baudžiamąsias sankcijas šiais keturiais sunkiais atvejais: pakartotiniai pažeidimai, įdarbinta daug trečiųjų šalių piliečių, ypač išnaudojamas darbas, darbdavio turimos žinios, kad darbuotojas yra prekybos žmonėmis auka. Siekiant užtikrinti, kad fiziniams asmenims baudžiamosios sankcijos būtų taikomos tik sunkiais atvejais, už pakartotinį pažeidimą baudžiama tik padarius trečią pažeidimą per dvejų metų laikotarpį.

12 ir 13 straipsniai

Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad juridiniai asmenys prisiimtų atsakomybę už baudžiamuosius nusižengimus. Konkrečiai nenurodoma, ar juridiniams asmenims turėtų būti taikoma baudžiamoji atsakomybė. Todėl valstybės narės, nepripažįstančios juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės, neturėtų keisti savo sistemų.

14 straipsnis

Siekiant, kad įgyvendinimas būtų veiksmingesnis, būtina numatyti tvarką, pagal kurią trečiųjų šalių piliečiai galėtų pateikti skundus tiesiogiai arba per paskirtas trečiąsias šalis. Minėtos trečiosios šalys turėtų būti apsaugotos nuo galimų sankcijų pagal taisykles, kurios draudžia padėti nelegaliai atvykti ir gyventi. Profesinės sąjungos ir NVO pabrėžė tokios nuostatos poreikį.

Siūlomos papildomos priemonės trečiųjų šalių piliečiams apsaugoti ypač išnaudojamo darbo atvejais, kai taikoma baudžiamoji atsakomybė. Pirma, asmenims, bendradarbiaujantiems procese, turėtų būti suteikta tokia pati galimybė gauti laikiną leidimą gyventi, kaip ir pagal EB teisės aktus numatyta prekybos žmonėmis aukoms, bendradarbiaujančioms su valdžios institucijomis. Antra, jų grąžinimas turėtų būti atidėtas iki tol, kol jiems sumokėtas jų atlygis.

15 straipsnis

Valstybių narių turėtų būti reikalaujama atlikti tam tikrą patikrinimų skaičių pagal rizikos vertinimą.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTVYA

kuria numatomos sankcijos nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 63 straipsnio 3 dalies b punktą,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą¹¹,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹²,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę¹³,

laikydami 251 straipsnyje nustatytos tvarkos¹⁴,

kadangi:

- (1) 2006 m. gruodžio 14–15 d. posėdžiavusi Europos Vadovų Taryba nusprendė, kad būtina didinti valstybių narių bendradarbiavimą kovojant su neteisėta imigracija ir kad kovos su neteisėtu darbu priemonės turėtų būti suintensyvintos valstybių narių ir ES lygmeniu.
- (2) Pagrindinis neteisėtos imigracijos į ES traukos veiksnys yra galimybė gauti darbą ES neturint reikalingo teisinio statuso. Veiksmai kovoti su neteisėta imigracija ir neteisėtu gyvenimu turėtų apimti priemones kovoti su šiuo traukos veiksniu.
- (3) Tokių priemonių pagrindas turėtų būti bendras draudimas įdarbinti teisės ES gyventi neturinčius trečiųjų šalių piliečius, taip pat taikant sankcijas šį draudimą pažeidusiems darbdaviams.
- (4) Nuostatos neturėtų apimti trečiųjų šalių piliečių, kurie nėra nelegaliai esantys asmenys. Tai pasakytina apie trečiųjų šalių piliečius, kurie yra Europos Sąjungos piliečių, turinčių teisę laisvai judėti Bendrijoje, šeimos nariai, ir kurie, remiantis Bendrijos bei valstybių narių ir trečiųjų šalių, kurių piliečiai jie yra, susitarimais, kaip ir ES piliečiai, naudojami laisvo judėjimo teise. Nuostatos netaikomos trečiųjų šalių piliečiams, atsidūrusiems tokioje padėtyje, kuriai taikomi Bendrijos teisės aktai, pavyzdžiui, piliečiams, kurie teisėtai dirba kitoje valstybėje narėje ir kuriuos paslaugų teikėjai perkelia į kitą valstybę narę teikti paslaugas.

¹¹ OL C [...], [...], p. [...].

¹² OL C [...], [...], p. [...].

¹³ OL C [...], [...], p. [...].

¹⁴ OL C [...], [...], p. [...].

- (5) Siekiant užkirsti kelią nelegaliai esančių trečiųjų valstybių piliečių darbui, darbdaviai, prieš įdarbindami trečiosios šalies pilietį, įskaitant tuos atvejus, kai trečiosios šalies pilietis įdarbinamas siekiant perkelti jį į kitą valstybę narę teikti paslaugas, privalėtų tikrinti, kad jie turėtų leidimą gyventi arba kitą leidimą būti šalyje. Darbdavių pakaktų reikalauti tikrinti, ar dokumentas nėra akivaizdžiai suklastotas, pavyzdžiui, ar dokumente tikrai yra dokumento turėtojo nuotrauka. Siekiant įgalinti valstybes nares tikrinti, ar dokumentai nėra suklastoti, įmonių ir juridinių asmenų turėtų būti reikalaujama pranešti kompetentingoms institucijoms apie trečiosios šalies piliečio įdarbinimą.
- (6) Šioje direktyvoje numatyta pareigą atlikę darbdaviai neturėtų būti laikomi atsakingais už nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbą, ypač jeigu kompetentinga institucija vėliau išsiaiškina, kad darbuotojo pateiktas dokumentas buvo suklastotas arba netinkamai panaudotas.
- (7) Siekiant įgyvendinti bendrą draudimą ir atgrasyti nuo pažeidimų, valstybės narės turėtų numatyti atitinkamas sankcijas. Jos turėtų apimti pinigines baudas ir įnašą padengti nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo išlaidas.
- (8) Darbdavio bet kokių atveju turėtų būti reikalaujama trečiųjų šalių piliečiams sumokėti bet koki nesumokėtą atlygį už atliktą darbą ir nesumokėtus mokesčius bei socialinio draudimo įmokas.
- (9) Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad skundai būtų teikiami, ir numatyti tvarką, garantuosiančią, kad trečiųjų šalių piliečiai gautų išieškotas nesumokėto atlygio sumas.
- (10) Valstybės narės taip pat turėtų numatyti bent šešių mėnesių darbo santykių prezumpcijos trukmę, kad darbdavys bent tam tikrą laikotarpį prisiimtų įrodinėjimo pareigą.
- (11) Valstybės narės turėtų numatyti galimybę imtis tolesnių sankcijų prieš įmones, įskaitant atimamą teisę gauti viešąsias išmokas, pagalbą arba subsidijas, įskaitant žemės ūkio subsidijas; atimamą teisę dalyvauti viešųjų pirkimų procedūrose; ir jau skirtų viešųjų išmokų, pagalbos arba subsidijų, įskaitant valstybių narių valdomą ES finansavimą, susigrąžinimą.
- (12) Ši direktyva, ypač jos 8, 11 ir 13 straipsniai, neturėtų pažeisti 2002 m. birželio 25 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 dėl Europos Bendrijų bendrajam biudžetui taikomo finansinio reglamento¹⁵ nuostatų.
- (13) Atsižvelgiant į kai kuriuose susijusiuose sektoriuose būdingą subrangos dominavimą, būtina užtikrinti, kad visos įmonės, įtrauktos į subrangos darbų grandinę, turėtų bendrai ir pavieniui taikyti finansines sankcijas grandinės pabaigoje esančiam nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviui.
- (14) Patirtis rodo, kad dabartinės sankcijų sistemos nebuvo pakankamos, kad būtų visapusiškai laikomasi draudimo įdarbinti nelegaliai esančius trečiųjų šalių piliečius.

¹⁵ OL L 248, 2002 9 19, p. 1. Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 13 d. Reglamentu Nr. 1995/2006 (OL L 390, 2006 12 30, p. 1).

Viena iš priežasčių yra tai, kad vien administracinių sankcijų nepakanka, kad nesąžiningi darbdaviai būtų atgrasyti. Draudimo būtų griežčiau laikomasi, jeigu būtų taikomos baudžiamosios sankcijos.

- (15) Siekiant užtikrinti bendrojo draudimo visapusišką veiksmingumą, būtina imtis griežtesnių atgrasančių sankcijų rimtų nusižengimų atvejais, kai: pažeidimai pasikartoja, įdarbinta daug trečiųjų šalių piliečių, ypatingai išnaudojamas darbas, darbdavio turimos žinios, kad darbuotojas yra prekybos žmonėmis auka. Ypatingai išnaudojamas darbas yra tada, kai ypatingai skiriasi užmokestis arba darbo sąlygos, ypač darančios įtaką darbuotojų sveikatai ir saugai, palyginti su teisėtai dirbančių darbuotojų darbo sąlygomis.
- (16) Remiantis šia direktyva, visais rimtais atvejais pažeidimas visoje Bendrijoje turėtų būti laikomas baudžiamuoju nusikaltimu, kai yra daromas tyčia. Baudžiamasis nusikaltimas neturėtų pažeisti 2002 m. liepos 19 d. Pamatinio sprendimo 2002/629/TVR dėl kovos su prekyba žmonėmis¹⁶ taikymo.
- (17) Padariusiems baudžiamąjį nusikaltimą turėtų būti taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios sankcijos, kurios taip pat turėtų būti taikomos juridiniams asmenims visoje Bendrijoje, nes daug darbdavių yra juridiniai asmenys.
- (18) Siekiant palengvinti įgyvendinimą, turėtų būti numatyta veiksminga skundų tvarka, pagal kurią trečiųjų šalių piliečiai galėtų tiesiogiai arba per paskirtas trečiąsias šalis, pavyzdžiui, profesines sąjungas arba kitas asociacijas, pateikti skundus. Paskirtosios trečiosios šalys, teikdamos pagalbą teikiant skundus, turėtų būti apsaugotos nuo galimų sankcijų pagal taisykles, kurios draudžia padėti nelegaliai atvykti ir gyventi.
- (19) Siekiant papildyti skundų teikimo tvarką, valstybės narės trečiųjų šalių piliečiams, dirbusiems ypatingai išnaudojamą darbą ir bendradarbiaujantiems baudžiamajame procese prieš darbdavį, turėtų suteikti ribotos trukmės leidimus gyventi, priklausomai nuo nacionalinių procedūrų trukmės. Tokie leidimai turėtų būti suteikiami tokiomis pačiomis sąlygomis kaip pagal 2004 m. balandžio 29 d. Direktyvą 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis¹⁷.
- (20) Siekiant užtikrinti pakankamą įgyvendinimo lygį ir išvengti skirtingo įgyvendinimo lygmens valstybėse narėse, būtina tikrinti tam tikrą skaičių kiekvienoje valstybėje narėje įsteigtų įmonių.
- (21) Bet koks asmens duomenų tvarkymas įgyvendinant šią direktyvą turi būti atliekamas laikantis 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo¹⁸.
- (22) Kadangi šios direktyvos tikslas, t. y. kovoti su neteisėta imigracija šalinant darbo traukos veiksnį, negali būti pasiektas valstybėms narėms veikiant atskirai ir todėl dėl veiksmo masto ir poveikio juos geriau galima pasiekti Bendrijos lygiu, Bendrija gali

¹⁶ OL L 203, 2002 8 1, p. 1.

¹⁷ OL L 261, 2004 8 6, p. 19.

¹⁸ OL L 281, 1995 11 23, p. 31.

priimti priemonės, vadovaudamasi subsidiarumo principu, nurodytu Sutarties 5 straipsnyje. Pagal minėtame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva nesiekama daugiau negu būtina pasiekti šiam tikslui.

- (23) Šioje direktyvoje laikomasi pagrindinių teisių ir principų, visų pirma pripažintų Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje. Konkrečiai direktyva taikoma gerbiant laisvę užsiimti verslu, nepažeidžiant lygybės prieš įstatymą ir nediskriminavimo principo, teisės į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą, teisėtumo ir nusikalstamos veikos bei bausmės proporcingumo principų pagal chartijos 16, 20, 21, 47 ir 49 straipsnius.
- (24) Laikantis Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties, 1 ir 2 straipsnių, Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir nėra jos saistoma arba jai ji nėra taikoma,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis
Dalykas ir taikymo sritis

1. Šioje direktyvoje nustatomos valstybėse narėse taikomos bendros sankcijos ir priemonės, skirtos nelegaliai valstybių narių teritorijoje esančių trečiųjų šalių piliečių darbdaviams, siekiant imtis veiksmų kovojant su neteisėta imigracija.

2 straipsnis
Sąvokų apibrėžtys

Šioje direktyvoje taikomos tokios sąvokų apibrėžtys:

- a) „trečiosios šalies pilietis“ – bet kuris pilietis, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip nustatyta Sutarties 17 straipsnio 1 dalyje;
- b) „darbas“ – asmens atliekama atlygintina veikla kito asmens naudai tam asmeniui vadovaujant;
- c) „neteisėtas buvimas“ – trečiosios šalies piliečio buvimas valstybės narės teritorijoje, kai jis neatitinka arba nebeatitinka buvimo ar gyvenimo toje valstybėje narėje sąlygų;
- d) „neteisėtas darbas“ – nelegaliai valstybės narės teritorijoje esančio trečiosios šalies piliečio darbas;
- e) „darbdavys“ – bet koks asmuo, įskaitant juridinius asmenis, kurio naudai ir kuriam vadovaujant trečiosios šalies pilietis atlieka atlygintiną veiklą;
- f) „subrangovas“ – fizinis arba juridinis asmuo, kuris prisiima ankstesnės rangos sutarties įsipareigojimų arba jų dalies vykdymą.

3 straipsnis
Neteisėto darbo draudimas

Valstybės narės draudžia nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių darbą.

Pažeidus minėtą draudimą taikomos šioje direktyvoje numatytos sankcijos ir priemonės.

4 straipsnis
Darbdavių pareigos

1. Valstybės narės įpareigoja darbdavius:
 - a) reikalauti trečiųjų šalių piliečių pateikti leidimą gyventi arba kitą leidimą būti šalyje, kurie galiotų įdarbinimo laikotarpiu;
 - b) prieš įdarbinimą padaryti leidimo gyventi arba kito leidimo būti šalyje kopiją arba registruoti jo turinį;
 - c) bent įdarbinimo trukmės laikotarpiu saugoti kopijas arba įrašus, kad kompetentingos valstybių narių institucijos galėtų juos patikrinti.
2. Valstybės narės įpareigoja verslo veiklą vykdančius darbdavius arba darbdavius, kurie yra juridiniai asmenys, informuoti valstybių narių paskirtas kompetentingas institucijas likus bent savaitei iki trečiųjų šalių piliečių įdarbinimo pradžios ir darbo sutarties nutraukimo.
3. Valstybės narės užtikrina, kad darbdaviai įvykdo savo pareigas pagal šio 1 dalies a punktą, nebent pateikti leidimai gyventi arba kiti leidimai būti šalyje yra akivaizdžiai netinkami.

5 straipsnis
Darbdavių pareigų vykdymo padariniai

Valstybės narės užtikrina, kad darbdaviai nelaikomi pažeidę 3 straipsnio nuostatų, kai jie gali įrodyti, kad įvykdė 4 straipsnyje nustatytas pareigas.

6 straipsnis
Piniginės sankcijos

1. Valstybės narės imasi visų reikalingų priemonių užtikrinti, kad už bet kokią 3 straipsnio nuostatų pažeidimą darbdaviui būtų taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios sankcijos.
2. Už kiekvieną 3 straipsnio pažeidimą taikomos sankcijos apima:
 - a) pinigines baudas už kiekvieną nelegaliai dirbantį trečiosios šalies pilietį;
 - b) kiekvieno nelegaliai dirbančio trečiosios šalies piliečio gražinimo išlaidų padengimą tais atvejais, kai vykdomos gražinimo procedūros.

7 straipsnis
Darbdavių išmokami laiku nesumokėti atlyginimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvieną kartą pažeidęs 3 straipsnio nuostatas, darbdavys sumoka:
 - a) bet kokį nesumokėtą atlygį nelegaliai dirbančiam trečiosios šalies piliečiui;
 - b) bet kokius nesumokėtus mokesčius ir socialinio draudimo įmokas, įskaitant atitinkamas administracines baudas.
2. Siekdamos taikyti šio 1 dalies a punktą, valstybės narės turi:
 - a) parengti tvarką, pagal kurią užtikrinama, kad būtinos procedūros susigrąžinti nesumokėtą atlyginimą būtų atliekamos automatiškai trečiosios šalies piliečiui nepateikiant skundo;
 - b) numatyti, kad darbo santykių trukmė būtų bent 6 mėnesiai, nebent darbdavys gali įrodyti kitaip.
3. Valstybės narės imasi visų reikalingų priemonių užtikrinti, kad nelegaliai dirbantys trečiųjų šali piliečiai gautų nesumokėtą atlygį, sugrąžintą pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą, net ir tais atvejais, kai jei išvyko arba buvo grąžinti.
4. 10 straipsnio 1 dalies c punkte nurodytų baudžiamųjų nusikaltimų atžvilgiu valstybės narės imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad sprendimo grąžinti vykdymas atidedamas iki tol, kol trečiosios šalies piliečiui būtų grąžintas nesumokėtas atlygis pagal šio straipsnio 1 dalies a punktą.

8 straipsnis
Kitos priemonės

Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad darbdaviui, vykdančiam verslo veiklą, būtų galima tam tikrais atvejais taikyti šias priemones:

- a) atimti teisę gauti viešąsias išmokas, pagalbą arba subsidijas laikotarpiui iki penkerių metų;
- b) atimti teisę dalyvauti viešojo paslaugų pirkimo sutartyse laikotarpiui iki penkerių metų;
- c) susigražinti viešąsias išmokas, pagalbą arba subsidijas, įskaitant valstybių narių valdomą ES finansavimą, suteiktą darbdaviui per 12 mėnesių iki neteisėto įdarbinimo išaiškinimo;
- d) laikinai arba visam laikui uždaryti padalinius, kurie buvo panaudoti pažeidimui įvykdyti.

9 straipsnis
Subranga

- 1. Kai darbdavys yra subrangovas, valstybės narės turi užtikrinti, kad pagrindinis rangovas ir bet kuris tarpinis subrangovas sumokėtų:
 - a) bet kokią pagal 6 straipsnį skirtą sankciją ir
 - b) bet kokį mokėjimą, priklausantį pagal 7 straipsnį.
- 2. Pagrindinis rangovas ir bet kuris tarpinis subrangovas pagal šio straipsnio 1 dalį atsako solidariai, nepažeidžiant įnašus ir regreso teises reglamentuojančių nacionalinės teisės nuostatų.

10 straipsnis
Baudžiamasis nusikaltimas

- 1. Kiekviena valstybė narė užtikrina, kad 3 straipsnyje nurodytas pažeidimas laikomas baudžiamuoju nusikaltimu, kai yra padaromas tyčia, šiomis aplinkybėmis:
 - a) pažeidimas tęsiasi arba pasikartoja po to, kai kompetentingos nacionalinės institucijos arba teismai per dvejų metų laikotarpį du kartus prieina prie išvados, kad darbdavys pažeidė 3 straipsnį;
 - b) pažeidimas padaromas nelegaliai įdarbinant daug trečiųjų šalių piliečių. Tai taikoma, jeigu nelegaliai įdarbinami bent keturi trečiosios šalies piliečiai;
 - c) pažeidimą papildo ypatingai išnaudojamas darbas, ypač skirtingos darbo sąlygos palyginti su teisėtai dirbančiais darbuotojais; arba
 - d) pažeidimą padaro darbdavys, kuris naudojasi asmens darbu arba paslaugomis žinodamas, kad tas asmuo yra prekybos žmonėmis auka.
- 2. Valstybės narės užtikrina, kad šio 1 dalyje nurodytas elgesys arba jo kurstymas laikomi baudžiamaisiais nusikaltimais.

11 straipsnis
Sankcijos už baudžiamąjį nusikaltimą

1. Valstybės narės užtikrina, kad už 10 straipsnyje nurodyto baudžiamąjo nusikaltimo padarymą taikomos veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios baudžiamosios sankcijos.
2. Šiame straipsnyje numatytas baudžiamąsias sankcijas gali papildyti kitos sankcijos arba priemonės, ypač numatytos 6, 7 ir 8 straipsniuose, ir teismo sprendimo dėl nuteisimo ar taikomų sankcijų arba priemonių oficialus paskelbimas.

12 straipsnis
Juridinių asmenų atsakomybė

1. Valstybės narės užtikrina, kad juridiniai asmenys galėtų būti traukiami atsakomybėn už 10 straipsnyje nurodytus nusikaltimus, kuriuos jų naudai, veikdamas individualiai arba kaip juridinio asmens organo dalis, padarė bet kuris asmuo, einantis tame juridiniame asmenyje vadovaujančias pareigas, grindžiamas:
 - a) įgaliojimu atstovauti juridiniam asmeniui arba
 - b) priimti sprendimus juridinio asmens vardu, arba
 - c) vykdyti kontrolę tame juridiniame asmenyje.
2. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad juridinis asmuo galėtų būti traukiamas atsakomybėn, kai dėl šio straipsnio 1 dalyje minėto asmens priežiūros arba kontrolės stokos tam asmeniui pavaldus asmuo turėjo galimybę padaryti 10 straipsnyje nurodytą baudžiamąjį nusikaltimą to juridinio asmens naudai.
3. Vadovaujantis šio straipsnio 1 ir 2 dalimis į juridinio asmens atsakomybę įtraukiamos baudžiamosios bylos prieš fizinius asmenis, kurie padaro, kursto arba yra 10 straipsnyje nurodytų nusikaltimų bendrininkai.

13 straipsnis
Sankcijos juridiniams asmenims

Valstybės narės užtikrina, kad juridinis asmuo, atsakingas už baudžiamąjį nusikaltimą pagal 10 straipsnį, būtų baudžiamas taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas, kurios apima bausmes arba nebaudžiamąsias sankcijas, ir gali apimti kitas sankcijas, pavyzdžiui:

- a) atimamą teisę gauti viešąsias išmokas ar pagalbą;
- b) atimamą teisę dalyvauti viešojo paslaugų pirkimo sutartyse laikotarpiu iki penkerių metų;
- c) laikinai arba nuolat atimamą teisę verstis žemės ūkio, pramonine ar komercine veikla;

- d) skiriamą teisminę priežiūrą;
- e) likvidavimą teismo tvarka.

14 straipsnis
Skundų teikimo tvarkos paprastinimas

1. Valstybės narės numato veiksmingą tvarką, pagal kurią nelegaliai dirbantys trečiųjų šalių piliečiai galėtų tiesiogiai arba padedami paskirtų trečiųjų šalių pateikti skundus prieš savo darbdavius.
2. Valstybės narės netaiko sankcijų paskirtoms trečiosioms šalims, teikiančioms pagalbą trečiosios šalies piliečiui pateikiant skundą, remiantis padėjimu nelegaliai gyventi.
3. Baudžiamųjų nusikaltimų, nurodytų 10 straipsnio 1 dalies c punkte atžvilgiu valstybės narės pagal Direktyvos 2004/81/EB 4–15 straipsnius trečiųjų šalių piliečiams, dirbusiems ypatingai išnaudojamą darbą ir bendradarbiaujantiems baudžiamajame procese prieš darbdavį, suteikia ribotos trukmės leidimą gyventi, priklausomai nuo atitinkamų nacionalinių procedūrų trukmės.

15 straipsnis
Patikrinimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad per metus bent 10 % jų teritorijoje įsteigtų įmonių būtų tikrinamos, siekiant nustatyti, ar jose dirba nelegaliai esantys trečiųjų šalių piliečiai.
2. Tikrinamų įmonių atrinkimas grindžiamas rizikos vertinimu, kurį parengia valstybės narės kompetentingos institucijos, atsižvelgdamos į tokius veiksnius, kaipantai sektorius, kuriame įmonė veikia, ir bet kokie ankstesni padaryti pažeidimai.

16 straipsnis
Ataskaitos

Vėliausiai iki [3 metai nuo 17 straipsnyje nurodytos datos] ir kas trejus metus valstybės narės informaciją apie šios direktyvos įgyvendinimą perduoda Komisijai teikdamos ataskaitą, kurioje nurodomi pagal 15 straipsnį atliktų patikrinimų skaičiai ir rezultatai, ir pagal 8 straipsnį taikytos priemonės.

Šių pranešimų pagrindu Komisija atsiskaito Europos Parlamentui ir Tarybai.

17 straipsnis
Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip praėjus (24 mėnesiams nuo šios direktyvos paskelbimo Europos Sąjungos

oficialiajame leidinyje dienos), įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų nuostatų tekstus ir tų nuostatų bei šios direktyvos atitikmenų lentelę.

Valstybės narės, priimdamos šias nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodų darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės nuostatų tekstą.

18 straipsnis
Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

18 straipsnis
Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje, [...]

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas